

Verzwijgen van studieschuld? "Gevangenisstraf kan in theorie"

10 december 2021 | Leestijd ± 3minuten

Studieschuld

Studieschulden worden nog steeds verzwegen in het hypotheekproces.

Verstrekkers kunnen tegenwoordig gegevens rechtstreeks opvragen bij DUO, maar hebben hier wel toestemming voor nodig van de consument. Hierdoor staan adviseurs en banken voor een lastige keuze. Geloof je de consument op zijn blauwe ogen of gaat er een streep door het krediet?

“Als hypotheekverstrekkers geen toestemming krijgen, neem ik aan dat alle alarmbellen afgaan.” Aan het woord is Colinda Rosenbrand, directeur van Organisatie van Financiële Dienstverleners, een brancheorganisatie voor hypotheekketens en -adviseurs. “Ik snap dat mensen in deze markt wanhopig zijn en alles aangrijpen om een huis te kopen, maar dit risico is veel te groot.”

Bewust verzwegen of niet naar gevraagd?

Uit recent consumentenonderzoek blijkt dat het probleem van niet opgegeven studielasten groeit. De AFM wijst onder meer naar hypotheekadviseurs, die niet goed genoeg zouden vragen naar studieschulden. Rosenbrand: “In dat rapport blijft onderbelicht waarom adviseurs dat niet altijd doen. Het kan zijn dat er niet letterlijk naar gevraagd wordt, omdat de adviseur het kan uitsluiten in het inventarisatiegesprek.

Bijvoorbeeld als er geen betalingen aan DUO zichtbaar zijn op bankafschriften of als de consument überhaupt niet heeft gestudeerd.”

“Uit die cijfers blijkt ook dat er vaak geen schuld aanwezig is wanneer er niet naar een studielast werd gevraagd”, vervolgt Rosenbrand. “Wat heeft een adviseur er bovendien aan als de klant tegen de lamp loopt? Adviseurs negeren een studieschuld echt niet doelbewust. De risico’s zijn te groot, zowel voor de adviseur als de koper. Ik heb ook geen signalen opgevangen dat het gebeurt.”

Consument jukt door lage pakkans

Dennis van Lieshout denkt als adviseur bij Freek Hypotheek iets anders te zien in de markt. Om een betere concurrentiepositie te krijgen wordt vaak een oogje toegeknepen. “Je hebt veel verstrekkers die geen moeite doen om de waarheid boven tafel te krijgen. Zij voelen dat zij er last van kunnen hebben en vragen niet door over de studieschuld.”

Van Lieshout ziet ook dat consumenten slinks omgaan met de mazen in de wet. “Als kopers bij het eerste gesprek erachter komen dat die studieschuld in de weg zit, gaan zij zich thuis beraden. Zij vinden het oneerlijk. Die studieschuld die niet meegenomen zou worden, staat nu hun droomhuis in de weg. Ze gaan naar een andere adviseur en zijn bereid om daar te jokken, ook omdat ze weten: het is niet te traceren. Verstrekkers zijn overgeleverd aan de eerlijkheid van de klant.”

De oplossing

“Je zou standaard een getekend document moeten invoeren, waarin zij verklaren dat er geen studielening is. Weet je hoeveel mensen dan terugkrabbelen? Als er een handtekening onder moet, dan staat het op schrift”, luidt de suggestie van de adviseur. Rosenbrand ziet liever dat de studieschuld wordt opgenomen in het BKR-register.

“Waarom zou je deze schuld niet opnemen in het systeem waarin al jaren alle leningen worden geregistreerd? Maar de minister is bang dat mensen daardoor minder snel gaan studeren.”

Een eenvoudige oplossing bestaat er niet, mede door de oververhitte huizenmarkt. Rosenbrand vestigt de hoop op het verstand van de koper. “Je pleegt een strafbaar feit en kan dus vervolgd worden voor fraude. In theorie staat er zelfs een gevangenisstraf op. In de praktijk zal dat niet snel gebeuren, maar je loopt wel andere risico’s. Als de bank besluit op grond van fraude de schuld op te eisen en je je huis moet verkopen, sta je gewoon op straat.”